

Nguyễn Phước :

Những câu hỏi anh Quỳnh đặt ra rất có lý (không có câu hỏi nào ngớ ngẩn cả, chỉ có những câu trả lời ngớ ngẩn mà thôi, phải không các anh chị?). :-)

Có điều, theo tôi nghĩ, có nhiều cách trả lời, tùy theo cách nhìn của mình về đạo Phật, và dĩ nhiên không ai có thể quả quyết rằng cách nhìn của mình là đúng nhất...

Trong khi chờ đợi bài rất được mong đợi của chi. Corinne, tôi xin phép cố gắng trả lời, theo cách nhìn hạn hẹp của tôi :

1/ trong Phật Giáo, danh hiệu Bồ Tát xuất hiện thu thời điểm nào ?

Theo tôi được biết, danh hiệu (hay khái niệm) Bồ Tát xuất hiện cùng lúc với phong trào Đại Thừa, tức là vào khoảng từ thế kỷ 1 trước CN tới thế kỷ 1 sau CN.

Chữ Bodhi-sattva cũng cùng một gốc với chữ Buddha, nghĩa là người đã giác ngộ (sattva thật ra nghĩa rộng hơn = sinh vật hữu tình, être sensible). Phật giáo Nguyên Thủy cho rằng khái niệm đó đã có từ trước rồi chứ không phải đợi Đại Thừa mới xuất hiện, nhưng vẫn lấy A La Hán (arahat), con người đã giác ngộ và thoát khỏi vòng luân hồi, làm lý tưởng. Còn đức Phật thì là bậc Chánh Đẳng Chánh Giác (samma sambuddhasa), hàng tỷ tỷ kiếp sống mới có một vị.

Điều quan trọng là đa số các môn phái Đại Thừa lấy Bồ Tát làm lý tưởng và đi theo hạnh nguyện Bồ Tát. Họ chia các con đường giải thoát (gotha) làm 3 thừa (yana) : Thanh Văn, Duyên Giác và Bồ Tát thừa, với hậu ý là Bồ Tát thừa cao nhất ("tối thượng thừa"), vì hạnh nguyện cứu độ tất cả chúng sinh.

2/Có nhưng vị. Bồ tát nào là nhưng con người có thực trên nhân gian?:

Theo tôi được biết thì có một số nhân vật lịch sử được coi bởi các Phật tử như là những vị. Bồ Tát, do sự đóng góp lớn lao của họ trong sự phát triển giáo lý đạo Phật. Đó là các ngài Mã Minh (Asvagosha), Long Thọ (Nagarjuna), Thế Thân (Vasubandhu), Vô Trước (Asanga)...

Nhưng nếu quan niệm một cách rộng rãi, không gò bó trong khuôn khổ đạo Phật (cần hội đủ lục độ. Ba la mật chẳng hạn), thì tôi tin rằng có rất nhiều vị. Bồ Tát, không kể nam nữ, màu da, quốc tịch hay tôn giáo, đã, đang và sẽ tiếp tục cứu độ chúng sinh trên thế gian này.

Có những người được cả thế giới nghe tên và ngưỡng mộ, như Mẹ Teresa, Mahatma Gandhi, v.v., nhưng cũng có rất đông người âm thầm hoạt động một cách vô danh, không dấu tích.

Và theo tôi, nếu họ không có trí tuệ thì không thể nào có những hành động từ bi như vậy. Tôi tin rằng, vô hình chung, họ đã đi theo con đường của đức Phật và đã làm trọn hạnh nguyện Bồ Tát.

3/Nhưng danh hiệu của nhưng Bồ Tát mà ta thường nghe no 'i tư 'i co ' phải chi, là tương xứng cho một đức tính tốt mà người Phật tử mong tiến tới hay không?(Fonctions symboliques)

Ngược lại, về các vị Bồ Tát mà chúng ta vẫn niệm danh hiệu (như Quán Thế Âm, Đại Thế Chí, Văn Thù, Phổ Hiền, Địa Tạng, v.v.), không có một bằng chứng lịch sử nào chứng minh rằng các vị ấy đã có thật, ở thời điểm nào và ở nơi nào.

Nói như một nhà sư Trung Hoa đã trả lời câu hỏi của John Blofeld khi ông đề cập tới vấn đề này: "Các vị Bồ Tát có thật, cũng như bầu trời và trái đất, và có khả năng vô lượng cứu độ chúng sinh. Nhưng họ có thật trong tâm thức tầm thường của chúng ta, chính là nơi chứa đựng cả bầu trời và trái đất."

Theo quan niệm của tôi (có nhiều vị Lạt Ma Tây Tạng cũng giảng nghĩa như vậy), mỗi vị Bồ Tát là biểu tượng cho một đức tính, và mỗi khi chúng ta tụng niệm danh hiệu của một vị Bồ Tát, là chúng ta nguyện theo gương của ngài, và như vậy nhằm chuyển hướng cái tâm của mình.

Thật ra, niệm Bồ Tát, niệm Phật, theo tôi cũng là một phương tiện thiện xảo (upaya kausalya).

4/Có nhưng vị Bồ Tát nào không phải là người gốc Ấn Độ không? Người da trắng, da vàng, da đen chẳng hạn?

Câu này đã được trả lời, trong câu thứ 2.

5/Ai là người có thẩm quyền phong cho một người nào đã thành Bồ Tát?

Theo tôi được biết, thì trong đạo Phật, không ai phong ai là Bồ Tát cả.

Không có ai có thẩm quyền phong (ngay cả ngài Đạt Lai Lạt Ma), và cũng không ai xin phong, như là xin Légion d'Honneur, vào Académie Française hay được giải thưởng Nobel. Ngay cả Bồ Tát cũng không được tự nhận làm Bồ Tát nữa, vì "Bồ Tát mà biết mình là Bồ Tát thì không phải là Bồ Tát".

Và sau đây là câu hỏi phụ

1/Trong thế giới Ta bà, có bao nhiêu Đức Phật?

Có bao nhiêu vị Phật; có nhiều Đức Phật đó?

- Theo Phật giáo Nguyên Thủy thì chỉ có một Đức Phật, đúng với tên gọi là Phật (Chánh Đẳng Chánh Giác), tức là Đức Phật Thích Ca Mâu Ni, cũng là Đức Phật lịch sử.

- Theo Phật giáo Đại Thừa, với quan niệm "Tam thân" (trikaya) Đức Phật (Hóa thân, Ứng thân và Pháp thân), thì "nguyên lý" Phật có thể xuất hiện ở nhiều nơi và nhiều thời kỳ khác nhau. Như vậy Đức Phật Thích Ca chỉ là một trong những Đức Phật, trước ngài đã có và sau ngài sẽ có những Đức Phật khác. Chẳng hạn như sau này sẽ có một vị Phật tương lai xuất hiện là Đức Phật Di Lặc (Maitreya). Và hiện nay cũng có Đức Phật A Di Đà (Amitayus = Vô lượng Quang, hay Amitayus = Vô lượng Thọ), là Đức Phật được thờ phụng nhất ở những nơi theo Tịnh Độ tông.

2/Quan niệm của bạn về Tay phải của Đức Phật như thế nào?

Có hay không có? Nếu có thì ở đâu? Tay phải là tay?

Theo quan niệm Tịnh Độ tông, đức Phật A Di Đà không ngự tại thế giới Ta Bà ô trọc này, mà tại một thế giới hoàn toàn thanh tịnh, thế giới Tịnh Độ (Sukhavati, Terre Pure), còn gọi là Tây phương Cực Lạc.

Người Phật tử theo Tịnh Độ dĩ nhiên cầu mong đức Phật A Di Đà đưa mình thoát khỏi luân hồi và đi về cõi đó.

Và lý do tại sao cõi thanh tịnh, cực lạc đó lại ở phương Tây thì cũng dễ hiểu : thời xưa (và bây giờ vẫn vậy), người phương Đông vẫn cho phương Tây là hay hơn, đẹp hơn, sướng hơn... Hỡi ôi, sống bên trời Tây rồi người ta mới vỡ mộng !

Và bây giờ, Tây phương lại hướng về Đông phương để tìm thanh tịnh, an lạc, qua đạo Phật... Riêng đối với tôi, thế giới Tịnh Độ hay Tây phương Cực Lạc cũng chỉ là một biểu tượng, có thật hay không cũng chỉ là ở trong tâm thức của mình.

Mong nhận được thêm ý kiến của các anh chị.

Thân mến,

NP